

Kniha byla vydána s laskavou
podporou společnosti

Alfred Strejček, David Vávra, Pavel Pafko / Hrejme dále...
Copyright © Alfred Strejček, David Vávra, Pavel Pafko, 2020
Photo © Jana Vaněčková, 2020; archiv autorů

ISBN 978-80-7345-660-3 (Maxdorf s.r.o.)
ISBN 978-80-907321-2-4 (Nadace T-SOFT ETERNITY)

Hrejme dále...

Hrejme dále...

Alfred Strejček, David Vávra,
Pavel Pařko

Předmluva

Michal Vaněček

Jednoho letního podvečera roku 2020 jsme se vydali s profesorem Pafkem, Jitkou Molavcovou a Davidem Vávrou do Resortu Šarlota ve středočeské Prosečnici za Alfredem Strejčkem, pořídit fotografii na obálku této knihy.

Protože paní Jitka jezdí do Šarloty za Fredem několikrát týdně, zná všechna úskalí uzavírek, zákazů vjezdů a jiných nástrah. Nabídla, že nás povede svou osvědčenou cestou. Souhlasili jsme.

Přestože navigace místy silně protestovala a občas jsem měl pocit, že jedeme opačným směrem, proměnila se cesta, jindy asi banální, v úžasné dobrodružství. A já celou cestu přemýšlel, že ta cesta jakoby symbolizuje i poselství skryté v této knize. Ve svém životě můžeme putovat různými cestami od startu do cíle, ale umění života spočívá ve schopnosti a touze najít krásu a štěstí našeho bytí navzdory omezením a uzavírkám. A prožít cestu plnou radosti, byť může na první pohled vypadat strastiplně.

A já chci za sebe i nadaci T-SOFT ETERNITY poděkovat, že jsme mohli této knize úžasných lidských příběhů pomoci na svět. Když nás na jaře oslovil profesor Pafko, patron naší nadace, a můj dlouholetý soused v pražském Braníku, s nápadem, zda bychom tuto knihu nemohli pomoci vydat, nezaváhal jsem. Dva příběhy, zcela odlišné, ale přece stejné, příběhy o vůli a síle bojovat s nepřízní osudu, zapadají dobře do řady knih realizovaných nadací za posledních deset let. Pan profesor Pafko nás postupně dal všechny dohromady a společně jsme jeho nápad zrealizovali.

Michal Vaněček

Úvod

*Vážený čtenáři,
jako školáci v padesátých letech
minulého století v rámci povinné
četby jsme museli přečíst román
sovětského spisovatele Borise Po-
levého Příběh opravdového člo-
věka. Bylo to o osudu válečného
pilota, který přišel o obě nohy
a s protézami, ač mu to okolí ne-*

*věřilo, se naučil nejen chodit, ale znovu i létat. Vůle stála
proti pochybnostem.*

*Držíte v ruce knihu dvou autorů. Popisují svůj boj s ne-
přízní osudu, jež je náhle upoutala na lůžko, a oba bojovali
nejen o to, aby mohli opět chodit, ale aby vůbec přežili. Až
do osudného zlomu byli plni života. Úspěšní ve svém oboru,
maximálně vytížení. Sportovci. Prostě dnešní mluvou, byli
ve společnosti „in“. Náhlou změnou zdravotního stavu se vše
zhroutilo. Byli „out“.*

*V textu se dozvíte, co se děje v duši takto postižených lidí.
Jsou to jejich subjektivní výpovědi, a jsou tedy částečně různ-
né. Společné je jim však pozitivní myšlení. Oba si uvědomují
životní priority, o nichž zdravý moc neuvažuje. Uvědomují si
vztah k okolí, na kterém jsou bytostně závislí. Při čtení plně*

vnímáme váhu slova těch, kteří se kolem jejich postelí pohybují. Přece člověk ležící na posteli ochrnutý nemůže nic než se dívat do stropu a přemýšlet o každém slově, které slyší. Text je doplněn pohledem nejbližších. Jsou to oni, kdo budují most k návratu. Jednak svou psychickou podporou, ale i fyzickou pomocí při ošetřování. Teprve nouze odkryje pevnost vztahu.

Každý z nás se do podobné situace může dostat. Ani jeden z autorů si nemyslel, že se mu na vrcholu tvůrčích sil může něco podobného stát. Přečtení knihy nepochybně povede u některých čtenářů k zamyšlení, jak žít, abychom teprve, jsouce upoutáni na lůžko, nezačali přemýšlet o tom, jak jsme měli žít...

Výpovědi autorů jsou doplněny informacemi lékařů o jejich onemocněních i příspěvkem paní Horochovské, která ač sama kvadruplegička (ochrnutí všech čtyř končetin), upoutána na elektrický invalidní vozík, dojížděla jako učitelka ovládání počítače hlasem za panem Strejčkem. Naučila ho tolik potřebnou hlasovou komunikaci s počítačem a tím i se vzdáleným okolím.

Ve svém profesním životě jsem viděl mnoho pacientů, kteří z hlediska svého zdravotního stavu dobře chodili, ale již nevěděli, kam jdou. Naproti tomu takové, kteří věděli, kam by chtěli jít, ale nemohli. Tato kniha je o těch druhých, o jejich vůli dojít k cíli. O hodnotě mezilidských vztahů, bez nichž není člověk člověkem v sociologickém slova smyslu.

Pavel Pafko

Alfred Strejček

Léto 2017

Ptáte se na tajemství? Má jediné jméno... Znovu!

Tuto myšlenku lékaře a spisovatele Miroslava Holuba jsem už v mládí přijal jako životní motto. Patří i k následujícímu příběhu...

» · «

*Musíš si uvědomit, že tělo je jedna věc a mysl druhá.
Nauč se je oddělovat. Když dokážeš vědomě zmrtvět své
tělo a mysl necháš bdělou, prožiješ zázrak. Budeš moci
putovat, kamkoliv se ti zlíbí.*

Slova Jacka Londona z Tuláka po hvězdách, která jsou návodem, jak překonat bolest těla ve svěrací kazajce, mě provázejí řadu let. Už více než dva roky na ně intenzivně myslím, když je mi zle... Roli Darrella Standinga, vězně odsouzeného na smrt, onoho tuláka po hvězdách, mi nabídla před lety Lyra Pragensis. Byl to pokus o jevištní podobu Londonova díla. Partnera mi dělal svými jedinečnými improvizacemi na kytaru Štěpán Rak. Po ukončení činnosti Lyry jsme Tuláka po hvězdách uváděli tři sezóny před vyprodaným hledištěm brněnského Divadla U stolu. Netušil jsem, že osud Darrella Standinga budu v jistém podobenství prožívat v realitě.

KAPITOLA 1

Urgentní příjem v Motolské nemocnici

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 2. LF UK a FN Motol

Měsíc před sedmdesátými šestými narozeninami jsem v noci z 26. na 27. října 2017 ochrnul. Deset dnů předtím jsem měl střevní problémy provázené zvýšenou teplotou. Vynechal jsem několik vystoupení, a jen teplota klesla do normálu, pustil jsem se znovu do práce. Čtvrtek 26. října jsem prožil v klidu, i když ne úplně ve své kůži. Šel jsem dříve spát, ale po chvíli jsem se probudil zvláštní bolestí nehtů na rukou i na nohou. Cítil jsem, že se v mém těle něco děje. Ráno jsem se už skoro nepostavil na nohy, a tak jsem zavolal své neuroložce MUDr. Aleně Hyhlíkové. Ta mi během několika minut domluvila příjem v Motolské nemocnici. Totlikrát už mi Alena v těžkých chvílích pomohla... Podařilo se mi dovolat k Jitce. Pro všechny případy jsem si u ní nechal před časem rezervní klíče. Ten den mě to zachránilo. Dům se zamyká, dálkově se dveře otevřít nedají, a já bydlím v pátem patře. Taxikář Jitce pomohl dopravit mě do vozu a vyjeli jsme. Po minutě jízdy těsně před námi vycouvalo do ulice auto a my do něj narazili. Nikomu se, díkybohu, nic nestalo. Odesly to jen plechy. Nejsem pověřivý, ale vnímal jsem to v tu chvíli jako varování... Bylo mi stále hůř a náhradní taxi přijelo až po patnácti minutách. Doktor, který se mě

První měsíc v nemocnici 2017

v Motole na urgentním příjmu ujal, Jitce řekl, že mi zachránila život, protože za hodinu či dvě už by bylo pozdě.

Po přijetí mi udělali dvakrát po sobě vpich do míchy, aby zjistili příčinu mého totálního kolapsu. Verdikt zněl Guillainův-Barrého syndrom. Uvedli mě do umělého spánku a zavedli tracheostomii (chirurgický zákrok, který slouží k otevření přístupu do průdušnice a k zajištění dýchání). Vpravili do mě několik hadiček, z nichž jedna mi umožňovala dýchat pomocí ventilátoru a druhou mi byla podávána strava. Nemohl jsem mluvit a dorozumívání se mnou bylo problémem i pro mé nejbližší... Stal jsem se Darrellem Standingem ve svěrací kazajce svého těla.

KAPITOLA 2

Následná intenzivní péče

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 2. LF UK a FN Motol

Po několikadenním pobytu na jednotce intenzivní péče jsem byl přeložen na oddělení následné intenzivní péče. Dostal jsem samostatný pokoj s průhledem do sesterny, který sloužil jako izolace. Nechápal jsem, proč mé dcery, Lenička a Kristinka, mi při návštěvách až křečovitě říkají: Musíš bojovat! Ale ty to dokážeš! Mluvil jsem na ně artikulací němých úst, ale nerozuměly mi. Začali jsme se dorozumívat pomocí tabulky. Ukazovaly mi postupně jednotlivá písmena abecedy a já se snažil kýváním hlavy sdělit, co jsem měl na mysli. Málokdy se mi to ale podařilo. Bylo to vyčerpávající pro obě strany. Chodili za mnou i další přátelé, ale s konverzací to bylo stejné.

Dennodenní návštěvy mě začaly fyzicky i psychicky unavovat a na doporučení lékaře jsem je omezil. Neocenitelnou práci pro mě vykonávala Jitka. Ta se stala mou spojnicí se světem. Znepokojovaly mě ale i její reakce a stále nabádání mých dcer, abych bojoval... Až po měsících jsem se od nich dozvěděl, že jim bylo sděleno, že můj stav je kritický, a přežiju-li, budu zbytek života na plicním ventilátoru. Zpětně si uvědomuji, že podobné nevyžádané informace nepřinášejí mnoho dobrého. Podporu i naději mně dával při svých občasných návštěvách pan profesor MUDr. Pavel Pafko, DrSc.

Začal jsem trpět bolestmi a byla mi změněna medikace. Přidali mi opiáty. Nastoupilo období, ve kterém jsem nebyl schopen rozeznávat sen a realitu. Absolutně si nevzpomínám, jak jsem prožil Vánoce 2017. Nerozeznával jsem dny ani měsíce a byl jsem překvapen, když mi někdo sděloval, kolikátého je a jaký je právě měsíc. Nevěřil jsem jim. Dobře si ale vzpomínám, že mne začalo prostředí nemocnice děsit. Cítil jsem, že něco není v pořádku. A pak jsem nevydržel, abych Jitce a holkám nesdělil, co jsem skálopevně věděl. Tohle je nemocnice jen ve dne. Večer se proměňuje v zaoceánský parník a odplouvá do Karibiku a přes zastávku v Petrohradě se k ránu vrací do Motola. Tak jsem to ztišeně sděloval svým užaslým blízkým a oni byli touto informací ohromeni. K tomu jsem dodával, že je tomu skutečně tak, neboť mě vždy posadí na přední palubu a já slyším šplouchání vln, poslouchám typickou hudbu karibské oblasti a sleduji ruské turisty, kteří přistupují v Petrohradě. A to se děje noc co noc...

Další představa byla ještě bizarnější. S určitostí jsem věděl, že pod vrátnicí nemocnice je sklep, kterým vede potrubí přímo z plzeňského pivovaru. Nějaký šikula potrubí nařízl, opatřil pípou a bylo možno se tam přijít napít. Podmínkou bylo, že se musí naráz vypít z velkého tupláku litr a půl v jednom zátahu. Plzeň měla vynikající chuť a já na ni pravidelně chodil. Zde musím udělat poznámku, že ve snech jsem nikdy neměl žádné pohybové problémy a nemám je ani dnes, kdy píši tyto řádky, i když v realitě jsem už více než dva roky připoután na postel nebo invalidní vozík. Podvědomí je ke mně laskavé...

Zde musím opět zacitovat Jacka Londona:

Když jsem byl mladý, dělal jsem nočního poslíčka. Tehdy jsem si poprvé zakouřil opium a v tom, co jsem pak viděl za věci, se mi nikdo nemůže rovnat. Tak to dělají všichni spisovatelé románů. Zakouří si opium, aby se jim obrazotvornost rozběhla na plné obrátky.

Krom zámorské lodě se mi nemocnice proměňovala ve filmové ateliéry. Ty byly přímo za stěnou. Kamery byly ve zdech. Ateliéry patřily belgické filmové společnosti a točily se v nich filmy komerčního rázu, někdy i pornofilmy. K natáčení jsem byl přizván i já. Byly mi nabídnuty menší role a pro jednu jsem byl požádán, abych ji natočil nahý. Bránil jsem se, ale nakonec mě přesvědčili s tím, že intimní části mého těla budou zakryty kapradím. Honorář v eurech mi bude vyplacen v den odchodu z nemocnice. Natočil jsem to. Zajímavé bylo, že filmaři byli zaměstnanci nemocnice – sestry, fyzioterapeutky, ošetřovatelé a lékaři. Z tohoto zážitku jsem získal pocit, že kamery jsou doslova všude. Začal jsem se jich bát. Děsily mě neznámé předměty v mém pokoji, bál jsem se vodovodních kohoutků i v koutě položeného rádia. Byl jsem sledován. Ve dne, v noci. Situace se v mé fantazii proměňovala a dováděly mě do úzkých.

Vše se odehrávalo v prvních čtyřech měsících mé nemoci. Pouze návštěvy Jitky a mých dcer mě přibližovaly k realitě. Tehdy jsem si začal uvědomovat, jak moc mi záleží na nich a na životě. Těch snů a představ přibývalo a já v nich prožíval dramata. Zvláštní je, že si je všechny dopodrobna pamatuji – a zabraly by ještě hodně stránek... Přítrž mému blouznění udělala Jitka, když zašla za paní primářkou MUDr. Kateřinou Čadovou a požádala ji o snížení dávky opiátů. Ta řekla, že to musí ještě promyslet... Medikace byla zřejmě pozměněna, protože se mi pomalu vracela schopnost uvažovat reálně. Přesto ještě několik měsíců trvalo, než jsem byl schopen všechny ty bizarní sny vyhnat z hlavy.

Jinak byla péče sester, bratrů i lékařů na oddělení následné intenzivní péče skvělá. Začali za mnou docházet i fyzioterapeuti. Nejraději vzpomínám na Mgr. Pavlínou Pelíškovou, Ph.D. Ta začala mé ochrnuté tělo pomalu rozhýbávat. Dcery mi zajistily z půjčovny invalidní vozík a já byl v květnu několikrát vyvezen ven. Zázrak kvetoucích stromů mě uchvacoval. Ještě musím dodat, že na vozík a z vozíku mě dopravovali pokojovým jeřábem. Bylo to potupné, ale jinak to nešlo.

Únor 2018

Přátelé z Hradištanu – Jiří Pavlica, David Burda, Jožka Fojta – za mnou v Motole na JIPu

Stále jsem ještě byl většinu času na plicním ventilátoru. Doba, kdy jsem byl schopen dýchat bez něho, se ale pomalu prodlužovala.

Pak přišla další krize. Zavedli mi močovou cévku skrze břišní stěnu – epicystostomii. Bezprostředně po jejím zavedení jsem dostal vysoké horečky a opět začal blouznit. Trvalo to týden. Když horečky opadly, měl jsem v hlavě zmatek. Nebyl jsem schopen se zorientovat, kde jsem. Uvědomil jsem si, že musím s hlavou něco dělat. Napadlo mě opakovat si texty na vystoupení. Ještě před onemocněním jsem jich měl v hlavě kolem patnácti hodin. Rád jsem se učil každý den ráno po procitnutí, kdy je hlava ještě nezatížená denními starostmi a událostmi. Učení mi bývalo doslova rozkoší. Ale jak opakovat, když se nemohu do textů podívat? Mám je doma ve skříni, ale kromě mě se v nich nikdo nevyzná. Navíc ochrnuté ruce mi nedovolují číst ani psát... Večer jsem to zkusil. Na první pokus jsem repertoár z hlavy ani zdaleka nevylovil. Ale během deseti dnů se skládanka textů postupně řadila do veršů a vět a paměť vše nakonec zkompletovala. Dokonce i cizojazyčné texty. Komenského přednáším v osmi jazycích. Vzdávám hold lidské hlavě! Kdo řekl, že opakování je matkou moudrosti?

Zdravotní stav mi v té době zkomplikovala malá, neviditelná potvůrka (bakterie) s laskavým názvem zlatý stafylokok. Ta útočí především na imunitní systém, a kdo jej má oslabený, což byl můj případ, je její přítomností dále poškozován. Všechny drobné pokroky v léčbě mě opět vracely na začátek. Zvýšila se mi teplota a přísná izolace dovolila mým nejbližším – ostatní návštěvy byly zakázány – vstoupit do mého pokoje jen na chvíli, v přestrojení za mimozemské bytosti. Potvůrka byla neodbytná a navštěvovala mě onoho jara dokonce opakovaně...

Popisuji dramatické chvíle, kterých bylo v průběhu mého onemocnění bezpočet. Ale i ty přinášely někdy komické, přesněji tragikomické situace. Podle toho, z jaké strany jsou nahlíženy. Při jednom z horečnatých stavů jsem trochu

nejapně zažertoval a řekl sestřičce, že se blíží moje poslední chvíle... Čekal jsem slova útěchy, ale odpověď mě naprosto zaskočila. Zcela bez emocí mi řekla, abych s tím ještě dvě hodiny počkal, že pak se střídají směny, a že si ani neumím představit, kolik by s tím měla vypisování... Řekl jsem si o to, patřilo mi to!

Koncem května za mnou přišel prof. PaedDr. Pavel Kolář, Ph.D., přednosta rehabilitační kliniky, a řekl mi, že bych mohl být přeložen na spinální jednotku, zvládnou-li dýchat bez ventilátoru. V té době jsem to byl schopen vydržet maximálně půldruhé hodiny. Začal jsem čas bez ventilátoru prodlužovat. Ale opět jsem dojel na svou nešťastnou vlastnost – spěch. Místo prodloužení času bez ventilátoru se čas začal zkracovat... Kdybych v životě dbal rčení: Spěchej pomalu!

Po tomto zážitku jsem už vědomě začal umírnňovat svou snahu po rychlém uzdravení. Své onemocnění jsem přijal jako realitu. Ale ne pasivně. Přijal jsem ho jako příležitost k boji s ním podle Hemingwayova Starce a moře: Rybo, bojuj!

Každopádně do konce července jsem už dýchal bez vnější pomoci. To byl důležitý bod na cestě za zdravím. V červenci mi také byla z plic vyndána tracheostomická trubice a během deseti dnů se zacelil i vnější otvor do průdušnice. Nastala ale další komplikace. Nevrátil se mi hlas. Poslali mě na bronchoskopii (lékař hodnotí vzhled sliznice dýchacích cest). Nejnepříjemnější prohlídka, jakou jsem zažil. Tak jsem sebou šil a dusil se, že se rozhodli prohlédnout mě pod narkózou. Po kontrole plic mi prohlíželi prostory kolem hlasivek a zjistili, že tam vyrostly jakési parazitní útvary, které znemožňovaly hlasivkám jejich činnost. Bylo nutno je odstranit. Podstoupil jsem zákrok opět v narkóze. Co překáželo, bylo odstraněno a já se dočkal svého hlasu. Podmínka vyřčená profesorem Kolářem byla splněna a já byl přeložen na spinální jednotku.